

EVROPSKÝ PARLAMENT

ZVLÁŠTNÍ VYDÁNÍ

**ZASEDÁNÍ EVROPSKÉ RADY
ve dnech 16. až 17. června 2005
v Bruselu**

**PROJEV PŘEDSEDY, PANA JOSEPA BORRELLA FONTELLESE
ZÁVĚRY PŘEDSEDNICTVA**

02/S-2005

*Generální ředitelství pro
předsednictvo*

(Intranet) <http://www.europarl.ep.ec/bulletins> (Special Edition 2005)
(Internet) <http://www.europarl.eu.int/bulletins> (Special Edition 2005)

\\EPADES\PUBLIC\SOMMET\2005

PROJEV PŘEDSEDY

PROJEV PŘEDSEDY EVROPSKÉHO PARLAMENTU NA ZASEDÁNÍ EVROPSKÉ RADY VE DNECH 16. - 17. ČERVNA 2005

Vážené dámy a pánové, vážení členové Evropské rady,

setkáváme se zde v situaci, která není pro evropskou integraci jednoduchá.

Dva ze zakládajících států se velkou většinou vyslovily proti návrhu Smlouvy o Ústavě pro Evropu, který jste podepsali a který Evropský parlament velkou většinou schválil.

Věřím, že důvody, našeho přesvědčení, že tento text představuje nejlepší základ pro fungování rozšířené Evropy účinnějším a demokratičtějšíм způsobem, platí i nadále.

Je však zřejmé, že mnoho naši spoluobčanů to tak nepochopilo.

Dnes nikdo, ani Evropský parlament, nemůže nabídnout konečnou analýzu situace ani navrhnout zázračná řešení.

Vy jste Smlouvu o Ústavě podepsali a je na vás, abyste rozhodli o její budoucnosti.

Je ovšem na nás všech, na evropských institucích i na národních vládách, abychom se snažili nalézt odpověď na krizi evropské identity, která postihla evropský projekt v mnoha zemích.

Dovolte mi nejdříve pronést několik slov k rozhodnutím, která budete muset v následujících hodinách učinit a která musí být občanům srozumitelná.

Základní otázka, kterou si všichni kladou, zní: bude proces ratifikace Smlouvy o Ústavě pokračovat, nebo ne?

Rada by mohla rozhodnout, že návrh Smlouvy o Ústavě je již mrtvý.

V tom případě by stačilo, aby jediný stát oficiálně oznámil, že Smlouvu ratifikovat nebude.

Až do dnešního dne však takový návrh nepodal nikdo, ani Francie ani Nizozemsko, bez jejichž souhlasu, jak všichni víme, nemůže Smlouva vstoupit v platnost.

Můžete také rozhodnout, že proces ratifikace ústavy bude pokračovat a že bude umožněno jeho časový plán prodloužit a zahájit období úvah, diskusí a další osvěty.

Takový je názor většiny v Evropském parlamentu, který plně respektuje skutečnost, že několik zemí již Smlouvu o Ústavě ratifikovalo, a v jednom případě se tak stalo formou referenda.

PROJEV PŘEDSEDY

Aby bylo respektováno demokratické hlasování v těchto zemích i v zemích, které tak dosud neučinily, většina v Evropském parlamentu se domnívá, že všechny státy by měly mít možnost vyjádřit svůj názor v přiměřené lhůtě.

Pokud takto rozhodnete, měli bychom toto období, které je před námi, vhodně využít k diskusím a úvahám a vyvarovat se toho, aby vývoj v podobě „stát - kupředu“ nebyl poznamenán mnoha případy „stát“ a málo „vpřed“. Dovolte mi, abych trval na tom, že většina Evropského parlamentu se staví za pokračování tohoto procesu, ať už s přestávkou, nebo bez přestávky.

Dovolte mi také, abych vám řekl, co si myslím, že bychom dělat neměli:

- Propadnout pesimismu a smířit se s tím, že evropský projekt se vrací o krok zpět. To by znamenalo nahrávání populismu, obnovení projevů nacionalismu a stažení se zpět do vlastní ulity.
- Dělat, jakoby se nic nestalo. Naopak bude třeba do hloubky analyzovat důvody, které vedly k vyslovení „ne“.
- Stanovit přestávku, aniž by byla stanovena její časová hranice nebo aniž by bylo určeno, jak se během ní bude pokračovat.
- Začít rozprádat *acquis communautaire*, protože právě *acquis* je tím, co jsme žádali, aby každý nově přistupující stát přijal.
- Ponechat diskusi v rukou odborníků, osobností „považovaných za znalé“, nebo unáhleně vytvořit institucionální struktury, které se těžce řídí.
- Vyvarujme se právního inženýrství či kutilství. Návrh Smlouvy o Ústavě je jeden celek, jehož jednotlivé prvky do sebe po dlouhých vyjednáváních navzájem zapadají v rámci křehké rovnováhy. Například: více než třetina článků první části odkazuje na třetí část. Některé části Ústavy nevyžadují, aby předchozí smlouvy byly pozměněny, ale jsou v souladu s jinými částmi, které to vyžadují. Buďme opatrní, aby se občané nedomnívali, že se projekt ve svém celku rozpadá a že na jejich hlasy, ať už pozitivní nebo negativní, není brán ohled.

Zástupcům Francie a Nizozemska samozřejmě přísluší, aby nám poskytli vlastní analýzy výsledků referenda ve svých zemích. Ovšem, vzhledem k tomu, že jsem se zúčastnil referenda ve své vlastní zemi, ve Španělsku, ale také ve Francii a v Nizozemsku, domnívám se, že:

1. Je pozitivní, že se občané o evropskou otázku zajímali, ba dokonce se jí nechali nadchnout. Je třeba dále pokračovat v diskusi s nimi a využít tohoto začátku „poevropšťování politiky“.

PROJEV PŘEDSEDY

2. Odmítnutí směřovalo spíše k Evropě, jaká je dnes, než k té, kterou jsme jim navrhovali.

Znovu se diskutovalo spíše o Amsterdamu a Maastrichtu (část III), spíše než o nových částech Smlouvy o Ústavě (části I a II).

3. Hlasovalo se především proti kontextu, nikoli proti textu.

A tento kontext obsahoval:

3.1. Rozšíření, nebo spíše již schválená či ohlášená rozšíření.

3.2. Nezodpovězené otázky týkající se dopadu globalizace a jejího vlivu na naše sociální struktury.

3.3. Odlišné chápání nebo rozkol ve vnímání evropského projektu občany, jejich vysoce postavenými politickými osobnostmi a institucemi, které je zastupují.

Mnoho voličů, a zvláště mladých lidí, mělo – ať už právem či neprávem – pocit, že návrh Smlouvy o Ústavě nepřináší žádná účinná řešení problémů hospodářského růstu a zaměstnanosti a že Evropa připomíná trojského koně špatně zvládnuté globalizace nebo že je globalizace odpovědná za přemísťování podniků či masivní přistěhovalectví.

Jiní voliči se domnívají, že Evropa je příliš regulovaná nebo příliš nákladná, v dalších vyvolává obavy ze ztráty národní identity.

Evropský sen založený na míru, demokracii a spolupráci se naplnil. Proto přestal být snem, který pobízí jít kupředu.

Evropa je historií úspěchu. Ale je možné na úspěch zemřít, pokud jsou nové obavy silnější než dřívější sny.

Našli jsme nové důvody k tomu, aby projekt rozšířené Evropy opět dokázal Evropany povzbudit.

Několik námětů k úvaze a/nebo k činnosti v budoucnu

Kam by mohly směřovat naše úvahy a činnost v příštích měsících?

- Především musí všechny evropské instituce i národní vlády dávat pozitivní signál o evropském přínosu, a to zejména v oblasti hospodářské, sociální nebo v oblasti bezpečnosti občanů.

Lze například neocenit dnes velmi aktuální činnost Evropské unie v oblasti boje proti terorismu, zavedení společného vízového systému, společné politiky v oblasti ochrany údajů nebo opatření zaměřená na spolupráci civilních soudů a proti nelegálnímu přistěhovalectví?

PROJEV PŘEDSEDY

Nebo jak zapomenout na boj proti praní peněz a vytvoření agentury pro ochranu základních práv? Je potřeba vrátit se k agendě z Haagu a více a lépe ji vysvětlovat našim spoluobčanům.

Bylo by také dobré, aby vaši ministři nepřipisovali Bruselu všechny národní bolesti a po ukončení zasedání Rady nemluvili stále o vítězích a poražených.

A totéž platí také pro diskusi, kterou budete vést o finančním výhledu.

Parlament se brzy vyjádří k důležitým legislativním návrhům, které již silně ovlivnily kampaně k referendům, například k návrhům směrnic o liberalizaci služeb a úpravě pracovní doby.

Rozprava o těchto směrnících bude pokračováním rozpravy o návrhu Smlouvy o Ústavě pro Evropu.

Parlament doufá, že instituce mezi sebou povedou pozitivní dialog, a to zejména během nadcházejícího britského předsednictví.

V každém případě – abychom mohli čelit situaci, z níž vzešlo „ne“ – bude nutné jednat o nejméně dvou důležitých tématech:

- Hranice Evropy

Existují? Pokud ano, které to jsou? Pokud ne, proč neexistují? Jaké zeměpisné a strategické zájmy mají Evropané? Jak o nich s občany diskutovat?

V této rozpravě budeme muset rozlišovat mezi „znovusjednocováním Evropy“, které bylo příznačné pro nedávné rozšíření, a jejím dalším rozšiřováním.

- Model evropské společnosti

Namísto toho, abychom proti sobě stavěli kulturní, hospodářská, sociální a politická uspořádání, která nemusejí být bezpodmínečně stejná, se můžeme raději poučit z kladných i záporných zkušeností nás všech a dohodnout na evropském řešení hospodářských a společenských důsledků globalizace?

- K tomu všemu Parlament může a musí být místem pro výměnu názorů, ačkoli není jediným takovým místem, a může a musí být i tavicím kotlem myšlenek, ačkoli ne jediným.

PROJEV PŘEDSEDY

Finanční výhled

Dovolte mi, abych vám nyní sdělil stanovisko Evropského parlamentu k druhé důležité otázce, která je na pořadu jednání, a sice k finančnímu výhledu.

Nejprve však musím předeslat, že uvažovat pouze na základě toho, čemu se říká čistý přínos, mi připadá stále neúplnější a omezenější.

Tato pojetí vyvolávají v občanech dojem, že platí daň jakési cizí mocnosti, která jim za to neposkytuje žádné výhody.

To je nesprávný pohled, protože pokud jsme spolu, je to proto, že Evropa je pro nás přínosem a všichni máme různým způsobem z jejího uspořádání velký užitek, ať už přímý, nebo nepřímý.

Dovolte mi uvést příklad, který včera uvedl v Evropském parlamentu jeden z členů Komise: nárůst HDP na vnitřním trhu dosáhl za posledních deset let 900 000 milionů EUR. To představuje průměrně 6 000 EUR na každou rodinu v Evropské unii a 2 500 000 vytvořených pracovních míst.

Jeden z mnoha stejně důležitých nebo i důležitějších důvodů, které nelze vyčíslit v eurech.

A jak by vlastně mohli občané chtít Evropu, když slyší jenom to, že je, daňové poplatníky, stojí celý majetek?

Proto bych rád, aby shoda v oblasti finančního výhledu byla nejen pozitivním signálem, vyslaným v tomto období, ale také začátkem nového uvažování o přiměřenosti cílů, kterých chceme společně dosáhnout, a prostředků, které jsou k tomu potřebné.

Jak víte, po osmi měsících intenzivní práce přijal Parlament řádně, včas a velmi významnou většinou své stanovisko k finančnímu výhledu.

To se stalo poprvé.

Nebudu Vám to vysvětlovat podrobně.

Znáte zprávu pana Bögeho, stejně tak Evropský parlament zná návrh Komise a předsednictví Rady.

Parlament zaujal stanovisko mezi oběma postoji, ačkoli je jistě bližší postoji Komise.

V rámci svých současných pravomocí chtěl Evropský parlament vyjádřit svou podporu politikám budoucnosti Evropské unie, ve prospěch zaměstnanosti, výzkumu, inovace a ve prospěch politik, které mají Unii zajistit vliv na mezinárodní scéně.

Dále se domnívá, že je potřeba zvýšit finanční prostředky určené pro nový prostor bezpečnosti a práva.

PROJEV PŘEDSEDY

V těchto oblastech lze lépe dosáhnout evropského přínosu, z něhož budeme těžit všichni.

Evropský parlament bezesporu věří, že ambice, které Evropa dává najevo, nejsou omezeny hranicí 1 % HDP, jak tvrdí některé země.

Nyní je na vás, abyste rozhodli o svém návrhu. Vězte, že Parlament si přeje dohodu, která bude uzavřena včas. Ale nechce jakoukoli dohodu.

A nezapomeňte, že o finančním výhledu nerozhoduje pouze Rada. K jeho schválení je potřebný souhlas všech tří orgánů.

Budoucí finanční zajištění Unie je příliš důležité, než bychom ho omezili na zkoušku z účetnictví. Jde o výsostně politickou diskusi, která určí akceschopnost Unie v příštích letech.

Není to jistě poslední příležitost ke schválení finančního výhledu, kterou máme. Ale myslete na to, že pokaždé to bude ještě těžší. A pokud bychom nakonec finanční výhled neměli, museli bychom v každém případě vypracovat rozpočet na rok 2007. Znáte také ustanovení Smlouvy o Ústavě týkající se tohoto případu a úlohu, která v tomto případě připadne Evropskému parlamentu.

Vážené dámy a pánové, vážení představitelé států a vlád, nemohu ukončit svůj projev, aniž bych vyjádřil své zvláštní poděkování Jeanu-Claudovi Junckerovi a lucemburskému předsednictví, které bylo stále přítomno v Evropském parlamentu prostřednictvím svého předsedy a svých ministrů, pánů Asselborna a Schmita. Neustále naslouchali názoru Evropského parlamentu a byli mimořádně dobře obeznámeni s velmi složitými záležitostmi, které čekaly již léta na vyřešení.

Chci mu za to před vámi všemi poděkovat a popřát mu hodně štěstí, aby mohl dokončit v příštích hodinách své velké dílo.
